

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра Фінансового менеджменту та фондового ринку

**РЕФЕРАТ
кваліфікаційної роботи
на здобуття освітнього ступеня бакалавра зі спеціальності
072 Фінанси, банківська справа та страхування**

**освітньо-професійна програма Фінанси, фінансовий менеджмент
та страхування**

на тему: «Фінансова стійкість банку та шляхи її забезпечення»

Виконавець:

студентка факультету **ФБС**

Тодорук Вікторія Володимирівна

/підпис/

Науковий керівник:

к.е.н., викл.

Домбровська Софія Олексіївна

/підпис/

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми. Необхідною умовою належного функціонування системи управління ринком є наявність ефективної та комплексної інфраструктури. В останньому наборі елементів важливе місце займають кредитно-фінансові установи, зокрема банки, фондові біржі, страхові компанії, інвестиційні компанії, кредитні спілки. Всі ці установи є активними учасниками грошового обігу, а правильна організація грошового потоку дає можливість проводити процес безперервного суспільного відтворення.

Однак ключовою ланкою для цих фінансових установ є банк. Вони відіграють першочергову роль у мобілізації тимчасово вільних коштів суб'єктів господарювання, в зосередження необхідної кількості грошового капіталу в найбільш прибуткові галузі економіки, що в підсумку покращує матеріальний добробут населення. Таким чином, стан економіки країни показує активну діяльність банків.

У сучасній економіці українські банки стурбовані проблемою посилення конкуренції, пов'язаної з перерозподілом капіталу та клієнтів, розширенням сфери банківських послуг та сучасного впровадження технології в банківську діяльність. Саме це призводить до важливості покращення банківського управління так, щоб це в повній мірі задовільнило попит учасників ринку на банківські продукти та послуги, а одночасно з цим гарантувало прибутковість банку.

Аналізу основних аспектів забезпечення фінансової стабільності фінансових установ, зокрема банків, та їх ролі в системі ринкової економіки присвячені праці відомих вчених країни. Під час дослідження було вивчено результати робіт українських вчених: О.Д. Василь, В. В. Вітлінський, Т.Т. Ковальчук, В. П. Пантелєєв та С. П. Халява, Н. М. Шелудько та інших.

Науковці надають велику кількість інформації про організацію банківських процесів, визначають процедури стійкості процесів, а також пропонують різну методику визначення банківської стійкості.

Слід зазначити, що поняття «фінансова стабільність» комерційних банків не має ні уніфікованого тлумачення, ні чіткого загального механізму управління. Це потребує глибокого теоретичного та практичного дослідження основних аспектів управління фінансовою стабільністю комерційного банку.

Метою дослідження є на основі узагальнення теоретичних засад фінансової стійкості банківської установи розробити напрями забезпечення фінансової стійкості комерційного банку.

Відповідно до мети визначено набір ключових **завдань** для її досягнення:

- обґрунтування сутності та значення фінансової стійкості;
- узагальнення підходів до оцінювання фінансової стійкості банку;
- визначення чинників, які здійснюють вплив на фінансову стабільність банку;
- проаналізувати фінансовий стан АТ КБ «ПРИВАТБАНК»;

- провести аналіз структури активів та джерел формування ресурсів АТ КБ «ПРИВАТБАНК»;
- оцінити фінансову стійкість АТ КБ «ПРИВАТБАНК»;
- окреслити рекомендації щодо удосконалення управління фінансовою стійкістю;
- сформуванати шляхи підвищення рівня фінансової стійкості.

Об'єктом роботи є економічні процеси, пов'язані з фінансовою стійкістю комерційного банку.

Предмет дослідження – фінансова стійкість АТ КБ "ПРИВАТБАНК" і шляхи її забезпечення.

У дослідженні використовуються наступні **методи**: метод аналізу та синтезу під час визначення чинників та методів оцінювання фінансової стійкості, метод індукції та дедукції під час окреслені поняття фінансової стійкості банку, коефіцієнтний та інтегральний аналіз під час аналізу фінансового стану банку, табличний та графічний метод для наочності динаміки фінансової стійкості банку, математичні методи для визначення чинників впливу на фінансову стійкість банку.

У якості **інформаційної бази дослідження** використані наукові роботи вітчизняних і зарубіжних учених, нормативно-правові акти України, звіти Національного банку України, звіти АТ КБ «ПРИВАТБАНК».

Структура кваліфікаційної роботи складається з 3 основних розділів. У першому розділі висвітлено основну сутність «фінансова стійкість», підходи щодо її оцінки та чинники, що на неї впливають. У другому розділі проаналізовано фінансовий стан та фінансову стійкість АТ КБ «ПРИВАТБАНК». У третьому розділі висвітлено важливість управління фінансовою стійкістю, а також шляхи підвищення рівня фінансової стійкості АТ КБ «ПРИВАТБАНК». Робота складається зі 70 сторінок друкованого тексту, основний зміст викладено на 62 сторінках, містить 12 таблиць, 12 рисунків, 2 додатка, перелік використаної літератури налічує 32 джерела.

Публікації. Основні положення і висновки роботи апробовані на Всеукраїнській науково-практичній конференції «Слобожанські наукові читання: соціально-економічні та гуманітарно-правові виміри» з доповіддю «Фінансова стійкість банку: чинники та шляхи її забезпечення».

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У першому розділі «**Теоретичні основи фінансової стійкості банку**» розглянуто сутність фінансової стійкості банку, підходи до її оцінювання та охарактеризовано чинники, які можуть впливати на фінансову стійкість.

У другому розділі «**Аналіз фінансової стійкості АТ КБ «ПРИВАТБАНК»**» проаналізовано фінансовий стан та кредитний портфель АТ КБ «ПРИВАТБАНК», а також проведено оцінку фінансової стійкості банку.

У третьому розділі «**Напрямки забезпечення фінансової стійкості АТ КБ «ПРИВАТБАНК»**» запропоновані рекомендації щодо удосконалення управління фінансовою стійкістю АТ КБ «ПРИВАТБАНК» та шляхи підвищення рівня фінансової стійкості банку.

ВИСНОВКИ

Проведене дослідження дозволило зробити висновки, основні з яких такі:

1. Досліджено теоретичні аспекти забезпечення ефективності банківських установ, порівняно існуючі методи оцінки, розглянуто напрямки підвищення ефективності діяльності вітчизняних банків у сучасних умовах. Результати показують, що не існує єдиного та однозначного способу зрозуміти концепції та процеси підвищення фінансової стійкості банку. Вчені не притримуються єдиного трактування поняття фінансової стійкості банку, тому нами було вирішено опиратись на визначення НБУ.

2. Представлено декілька підходів, які аналізують діяльність та фінансову стійкість банківської установи, тому неможливо висвітлити єдиний підхід, який би цілісно зміг оцінити фінансову стійкість, тому є можливість користуватись різними підходами та показниками, які на нашу думку найбільш точно можуть охарактеризувати діяльність банку.

3. Висвітлено ендо- та екзогенні чинники, які впливають на фінансову стійкість банку, нині багато факторів (зокрема політична, військова та економічна нестабільність) мають досить негативний вплив на банківський сектор, тобто на результативність українських банків. Водночас стійкість банківського сектору все ж є найважливішою частиною виникнення сталого розвитку державної економіки, тому банк повинен намагатись підлаштовувати під всі реалії та по сучасному діяти в тих чи інших ситуаціях, вводити нові технології та послуги клієнтам задля того, щоб могли покращити фінансову стійкість в умовах мінливого зовнішнього середовища.

4. Оцінено та проаналізовано фінансові результати та основні коефіцієнти фінансової стійкості АТ КБ «ПРИВАТБАНК» за 2017-2020 роки. Зокрема, проаналізовано структуру та динаміку активів і пасивів банку, його кредитний портфель та основні показники фінансової стійкості. Проаналізувавши фінансовий стан АТ КБ «ПРИВАТБАНК», то можна прийти до висновку, що банк веде доволі успішну діяльність, активи збільшуються з кожним роком. Щодо капіталу банку, то до 2019 року відбувалося постійне збільшення, але саме у 2020 році спостерігається його зменшення саме через важку ситуацію в країні. У 2019 році ефективність діяльності АТ КБ «ПРИВАТБАНК» зросла та досягла максимального рівня, а у 2020 році показники банку знизилися. Зниження прибутковості в 2020 році пов'язане з пандемією. Найбільшу частку в структурі доходів банку займають активні процентні доходи. АТ КБ «ПРИВАТБАНК» належить до державної акціонерної банківської групи. За чотири роки активи банку зросли і становлять найбільшу частку цінних паперів у структурі активів банку. Загальна структура банківських

активів є позитивною. В цілому то установа постійно залучує нових клієнтів, активно працює над розширенням послуг, що в свою чергу покращує його фінансові результати та прибутковість. Спостерігаємо також зростання і зобов'язання банку за останні чотири, найбільшу частку в їх структурі займають кошти клієнтів банку. Взагалі, фінансові результати діяльності банку є важливою складовою його фінансового потенціалу.

5. Кредитна активність АТ КБ «ПРИВАТБАНК» зростала у період 2017-2019 рр. та кредити, що управляються як окремий портфель, складають найбільшу частку у структурі кредитування, а саме більш ніж 70%. Щодо корпоративного сектору, то найбільшим сегментом кредитування є фізичні особи, які користуються різноманітними послугами банку, особливо серед даного сегменту є кредитування на карту, від чого банк отримує велику частку свого доходу. В свою чергу, у 2020 році також спостерігається спад у всіх сферах кредитування банку.

6. Доведено, що поточний стан динаміки та структури управління активами та пасивами АТ КБ «ПРИВАТБАНК» у 2017-2020 рр. показує позитивні тенденції щодо фінансової діяльності банку, а також зростання активів та зобов'язань банку. Якість управління активами та пасивами за аналізований період забезпечувалася АТ КБ «ПРИВАТБАНК» з достатнім рівнем ліквідності, що підтверджує дотримання нормативних актів НБУ. Показники фінансової стійкості АТ КБ «ПРИВАТБАНК» знаходять також в межах норми, тому аналізуючи чотири роки діяльності банку, можна сказати, що хоча у 2017 році банк отримав збиток, тому в цілому не можна назвати даний рік вдалим та позитивним, при цьому у 2019 році його фінансовий потенціал має доволі позитивний темп зростання, банк є стійким і отримує найкращі фінансові результати на банківському ринку України, але в 2020 році ми навпаки спостерігаємо зниження всіх показників, адже пандемія, карантин та локдаун вплинули не лише на діяльність банку, а й на всю економіку в цілому. Проте, незважаючи на спад економіки, АТ КБ «ПРИВАТБАНК» якісно скористались введеними обмеженнями, здебільшого це стосується досить швидкого перенесення банківських послуг в онлайн-простір, адже правління банку розуміє, що цей крок збільшує кількість клієнтів, які більш націлені на використання розумних технологій при купівлі товарів і послуг.

7. Сформульовано напрямки вдосконалення елементів системи управління фінансовою стійкістю АТ КБ «ПРИВАТБАНК» та запропоновано шляхи, які допоможуть підвищити її рівень. Для зміцнення фінансової стійкості велике значення має збільшення доходу, передусім прибутку як основу підвищення власного капіталу. Тому, задля зміцнення фінансової стійкості та підвищення доходу, досить важливим є систематичний аналіз діяльності банку, для того, щоб мати можливість встановити напрями здійснення операцій, які будуть в свою чергу вигідні для самого банку. Також збільшення прибутковості, окрім прибутку може відбутись за допомогою зниженню витрат, що потребує постійного вивчення та аналізу витрат саме на банківські операції та послуги та детального аналізу ризиків банків та управління ними, адже лише правильні дії керівництва банку можуть призвести до успіху всієї установи.

8. Визначено чинники, які наразі загрожують фінансовій стабільності комерційних банків, до них можна віднести: надання неправдивої інформації своїм клієнтам, слабкість структур, які є відповідальними за безпеку банківських установ, применшення значення кредитних ризиків, адже як зазначалось раніше, він має найбільший вплив на банківську діяльність, який необхідно мінімізувати та правильно ним керувати, а також слабкість системи підбору персоналу та розкриття внутрішньої інформації. В наш час зміни ринків, загострення конкуренції та поглиблення криз в економіці та банківській системі зокрема вітчизняним банкам необхідно провести поглиблену оцінку своєї фінансової стійкості та знайти шляхи її підвищення. Оцінка фінансової стійкості є досить складним і не завжди надійним процесом, оскільки вимагає визначення найбільш реалістичної діяльності установи, водночас важливо відзначити нестабільну макроекономічну ситуацію в Україні загалом. Тому належна оцінка фінансових показників та фінансово-економічного стану банку в наш час має вирішальне значення для його керівництва та власників, а також для інвесторів, партнерів, кредиторів, державних органів. Фінансово-економічний стан банків цікавий для і для конкурентів, але з негативного боку, оскільки вони зацікавлені в підриві позицій своїх конкурентів на ринку. Тому, задля того щоб залишатись на високих позиціях на банківському ринку, АТ КБ «ПРИВАТБАНК» повинен завжди аналізувати та намагатись покращувати показники своєї діяльності. Все це підвищить довіру до банківської установи, зменшить кількість неплатоспроможних клієнтів, покращить кредитні портфелі, підвищить фінансову стійкість та ліквідність банку. Тому лише ті банки, які завчасно виявляють загрози та завжди є до них готовими, можуть ефективно працювати та забезпечувати вищий рівень фінансової стійкості загалом.

АНОТАЦІЯ

Тодорук В. В., «Фінансова стійкість банку та шляхи її забезпечення»,
кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня бакалавра зі
спеціальності «072 Фінанси, банківська справа та страхування» за освітньо-
професійною програмою «Фінанси, фінансовий менеджмент та страхування»
Одеський національний економічний університет

м. Одеса, 2022 рік

Кваліфікаційна робота бакалавра складається з трьох розділів. Об'єкт дослідження – фінансова стійкість банку та шляхи її забезпечення.

У роботі розглядаються теоретичні аспекти фінансової стійкості банку, охарактеризовано її елементи та методи оцінювання.

Проаналізовано сучасний стан фінансової стійкості АТ КБ «ПРИВАТБАНК», підходи щодо оцінки фінансової стійкості, здійснено аналіз структури активів та джерел формування ресурсів комерційного банку.

Запропоновано методи зміцнення фінансової стійкості банку та шляхи покращення системи управління фінансовою стійкістю АТ КБ «ПРИВАТБАНК».

***Ключові слова:** фінансова стійкість, банк, чинники фінансової стійкості, банківська система, кредитний ризик, прибуток, економічний розвиток*

ANNOTATION

Todoruk V. V., "Financial stability of the bank and ways to ensure it",
thesis for a Bachelor degree in specialty "072 Finance, Banking and Insurance" under
the program "Finance, Financial Management and Insurance".

Odessa National Economic University

Odessa, 2022

The bachelor's thesis consists of three sections. The object of study - the financial stability of the bank and ways to ensure it.

The paper considers the theoretical aspects of financial stability of the bank, describes its elements and valuation methods.

The current state of financial stability of JSC CB "PRIVATBANK", approaches to assessing financial stability, analysis of the structure of assets and sources of resources of a commercial bank.

Methods for strengthening the bank's financial stability and ways to improve the financial stability management system of JSC CB PRIVATBANK are proposed.

***Keywords:** financial stability, bank, factors of financial stability, banking system, credit risk, profit, economic development.*